

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor (SOU 2025:45)

(Ju2025/01012)

Av de förslag som utredningen lämnar berörs Försäkringskassan endast av förslaget till ny generell bestämmelse om egeninitierat utlämnande av sådana uppgifter som inte är sekretessbelagda. Försäkringskassan tillstyrker den föreslagna bestämmelsen.

Försäkringskassan menar dock att det förhållande att det behöver införas en särskild bestämmelse för att myndigheter ska kunna utbyta uppgifter som inte är sekretessbelagda tydliggör behovet av en genomgripande reform av regelverket. Den utmärkta genomgång av regelverkets komplexa struktur och begreppsapparat som utredningen gör visar också på detta reformbehov.

Försäkringskassan har under längre tid och i olika sammanhang påtalat behovet av en större översyn av sekretessregelverket.¹ Även den nu aktuella utredningen betonade i sitt delbetänkande (SOU 2024:63) behovet av en större översyn, och att utgångspunkten borde vändas så att det som huvudregel är tillåtet att utbyta uppgifter om enskilda mellan myndigheter.² Försäkringskassan och flera andra remissinstanser instämde i den bedömningen. I den proposition som nyligen lämnats till riksdagen (prop. 2024/25:180 *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse*) framhåller regeringen att det saknas underlag för att i lagstiftningsärendet överväga en sådan lösning. Försäkringskassan konstaterar att detta är en följd av hur regeringen utformat utredningens direktiv samt att regeringen ännu inte har hört sammat de förslag och propåer om en större översyn som har lämnats från flera håll. Försäkringskassan vill därför på nytt påminna om detta behov. Enligt Försäkringskassans uppfattning är det nu aktuella förslaget om en bestämmelse om egeninitierat uppgiftslämnande av sådana uppgifter som inte är sekretessbelagda ytterligare ett symptom på ett i grunden bristfälligt regelverk, som över tid blivit alltmer komplext och som inte är anpassat till nutida behov av informationsutbyte mellan myndigheter.

Eftersom utredningens förslag på dataskyddsområdet inte berör Försäkringskassan lämnar myndigheten inga synpunkter på dessa. Försäkringskassan noterar dock att utredningen framhåller att det även avseende dataskyddsregleringen finns ett generellt reformbehov (s. 21 och s. 215 f.). Försäkringskassan instämmer i den bedömningen. Även detta behov har påtalats under längre tid.³

¹ Se Försäkringskassans framställan om utredning av om sekretessgränser mellan myndigheter ska avskaffas när det gäller sekretess till skydd för enskilda (dnr FK 2021/004438) samt exempelvis Försäkringskassans remissvar avseende Finansdepartementets promemoria Utökad informationsutbyte (Ds 2022:13), Försäkringskassans remissvar avseende betänkandet En reform för datadelning (SOU 2023:96) och Försäkringskassans remissvar avseende delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63).

² SOU 2024:63 s. 17 och 248 f.

³ Se t.ex. Försäkringskassans remissvar avseende Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogden (SOU 2023:100) och Modernt dataskydd vid CSN (SOU 2024:95). Behovet påtalades för övrigt redan vid dataskyddslagens tillkomst, se prop. 2017/18:105 s. 23.

Regeringen har under senare år tillsatt ett flertal utredningar som haft i uppdrag att se över den sektorsspecifika dataskyddsregleringen inom olika sektorer. Enligt Försäkringskassan saknas förutsättningar för att sådana utredningar ska resultera i ett sammanhängande och överskådligt dataskyddsregelverk, oavsett hur förtjänstfulla förslag de lämnar inom ramen för sina uppdrag. Istället för att låta utreda dataskyddsregelverket sektorsvis anser Försäkringskassan att det skulle vara mer resurseffektivt och framgångsrikt om man tillsätter en utredning som tar ett samlat grepp avseende det nationella dataskyddsregelverk som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Försäkringskassan anser att regeringen nu bör tillsätta en sådan utredning.

Avslutningsvis vill Försäkringskassan kommentera utredningens konsekvensutredning. Konsekvenserna av det förslag som berör myndigheten, dvs. förslaget om en ny generell bestämmelse om egeninitierat uppgiftslämnande av uppgifter som inte är sekretessbelagda, är enligt Försäkringskassans uppfattning svåra att överblicka. Man kan dock förutse att ett ökat informationsutbyte mellan myndigheter medför ökade kostnader för myndighetssamverkan samt för verksamhets- och IT-utveckling. Försäkringskassan anser att det underlag som utredningen presenterar inte är tillräckligt för att dra slutsatsen att förslaget inte på sikt medför ökade kostnader för myndigheten. Kostnadsutvecklingen behöver därför följas upp och ytterligare resurser anslås om det visar sig behövt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av rättschef Ingrid Utne och rättsliga experterna Emma Boman och Pernilla Keinestam Lindell, de senare som föredragande.

Nils Öberg

Emma Boman

Pernilla Keinestam Lindell